

POLSKA

NIEMCY

EUROPA

TRUDNY WIEK XX

Teoretyczne spory na temat narodu
Kryzys państwa narodowego

w Europie

Zmierzch filozofii?

Literatura niemiecka

wobec zniewolenia

Górny Śląsk w mijającym stuleciu

Młode demokracje

Europy Środkowo-Wschodniej

Model bezpieczeństwa

zewnętrznego Polski

Najnowsze dzieje Polski

w syntezach PRL

Richard von Weizsäcker

Druga wojna światowa w filmie

Tajne rokowania

niemiecko-radzieckie w 1939 r.

Herzog August Bibliothek

1994

4

(273)

PL ISSN 0033-2437

Czasopismo
Instytutu
Zachodniego
w Poznaniu

Q. Z.
A. Z.
G. J. A.
O. W. E.
W. N. U.
R. A. R.
A. N.

PRZEGŁĄD ZACHODNI

KWARTALNIK

SPIS TREŚCI
TRUDNY WIEK XX

ARTYKUŁY

<i>Antonina Kłoskowska</i> , Teoretyczne spory na temat narodu a ujęcie kulturologiczne i indywidualizujące	1
<i>Zygmunt Bauman</i> , Kryzys państwa narodowego we współczesnej Europie	9
<i>Andrzej Siemianowski</i> , Zmierzch filozofii w zmierzchu XX stulecia?	23
<i>Hubert Orłowski</i> , Literatura niemiecka wobec zniewoleń „krótkiego stulecia”	41
<i>Maria W. Wanatowicz</i> , Górnny Śląsk z perspektywy mijającego stulecia	55
<i>Anna Wolff-Powęska</i> , Młode demokracje Europy Środkowo-Wschodniej wobec wyzwań lat dziewięćdziesiątych	75
<i>Teresa Łoś-Nowak</i> , Problemy konceptualizacji modelu bezpieczeństwa zewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej	93
<i>Rafał Stobiecki</i> , Najnowsze dzieje Polski w syntezach historycznych okresu PRL	111

MATERIAŁY

<i>Zbigniew Mazur</i> , Richard von Weizsäcker – prezydent Republiki Federalnej Niemiec w latach 1984–1994	123
<i>Bolesław Garbacik</i> , Filmowe rozliczenia z II wojną światową w Niemczech i w Polsce (1945–1990). Próba porównania	142

PRZEGŁĄDY I KOMENTARZE

<i>Karol M. Pospieszalski</i> , „Przecieki” z tajnych rokowań niemiecko-radzieckich w 1939 roku	153
<i>Marceli Kosman</i> , Herzog August Bibliothek. Na marginesie książki Paula Raabego „BiblioSibirsk oder Mitten in Deutschland. Jahre in Wolfenbüttel”	158

OCENY I OMÓWIENIA

<i>Zbigniew Brzeziński</i> , Bezład. Polityka światowa na progu XXI wieku (omów. Z. Mazur)	161
<i>Ulrich Weisser</i> , NATO ohne Feindbild – Konturen einer europäischen Sicherheitspolitik (omów. J. Solak)	164
<i>Niemcy o sobie. Naród – państwo – „charakter narodowy” w oczach intelektualistów niemieckich</i> . Opr. C. Karolak (omów. W. Kunicki)	166
<i>Bożena Chrząstowska</i> , Hans Dieter Zimmermann (Hrsg.), Umgang mit Freiheit. Literarischer Dialog mit Polen. Schriftenreihe des Forum Guardini (omów. T. S. Wróblewski)	169
<i>Karl Deiritz</i> , Hannes Krauss (Hrsg.), Verrat an der Kunst? Rückblicke auf die DDR-Literatur; Gabriele Muschter, Rüdiger Thomas (Hrsg.), Jenseits der Staatskultur. Traditionen autonomer Kunst in der DDR (omów. S. Szubartowicz)	171
<i>Leonard Górnicki</i> , Prawo Trzeciej Rzeszy w nauce i publicystyce prawniczej Polski międzywojennej (omów. M. Musielak)	175

Heinrich Schwendemann, Die wirtschaftliche Zusammenarbeit zwischen dem Deutschen Reich und der Sowjetunion von 1939 bis 1941 (omów. B. Górczyńska-Przybyłowicz)	179
Nicolai Hammersen, Politisches Denken im deutschen Widerstand. Ein Beitrag zur Wirkungsgeschichte neokonservativer Ideologien 1914-1944 (omów. M. Maciejewski)	181
Norbert Haase, Brigitte Oleschinsk, Das Torgau - Tabu. Wehrmachtstrafsystem. NKWD-Speziallager. DDR-Strafvollzug (omów. S. Nawrocki)	184
Jürgen Hillesheim, Hitlers Schwester Paula Wolf und das „Dritte Reich“ (omów. K. Jonca)	185
Schulpolitik als Volkstumspolitik. Quellen zur Schulpolitik der Besatzer in Polen 1939-1945 (omów. M. Wojciechowski)	188
Erwin Oberländer (Hrsg.), Polen nach dem Kommunismus (omów. T. S. Wróblewski)	191
Stanisław Bizuń, Historia krzyżem znaczona. Wspomnienia z życia Kościoła katolickiego na Ziemi Lwowskiej 1939-1945. Opr. ks. J. Wołczański (omów. C. Łuczak)	193
Maria Wanda Wanatowicz, Społeczeństwo polskie wobec Górnego Śląska (1795-1914) (omów. P. Hauser)	194

Noty

Ignaz Seidl-Hohenfeldern, Gerhard Loibl, Das Recht der International Organisation einschließlich der supranationalen Gemeinschaften (omów. A. Graś)	196
Prawo Wspólnot Europejskich. Dokumenty i orzecznictwo. Wybór i redakcja W. Czapliński, R. Ostrowski, A. Wyrozumska (omów. P. Kalka)	197
Stefan Griller (Hrsg.), Auf dem Weg zur Europäischen Wirtschafts- und Währungsunion? Das Für und Wider der Vereinbarungen von Maastricht (omów. A. Graś)	198
Werner von Simson, Jürgen Schwarze, Europäische Integration und Grundgesetz Maastricht und die Folgen für das deutsche Verfassungsrecht (omów. A. Graś)	198
Demoskopisches Meinungsbild in Deutschland zur Sicherheits- und Verteidigungspolitik 1992 (omów. B. Koszel)	199

NEKROLOGI

Elida Maria Szarota 1904-1994 (Hubert Orłowski)	201
Andrzej Brożek 1933-1994 (Piotr Kraszewski)	202
Gustav Erdmann 1930-1994 (Krzysztof A. Kuczyński)	204

RADA REDAKCYJNA

Jan Barcz, Lech Janicki, Jerzy Koźnicki, Andrzej Kwilecki, Gerard Labuda, Czesław Łuczak, Henryk Olszewski, Hubert Orłowski, Tomasz Schramm, Tomasz Szarota, Lech Trzeciakowski, Wacław Wilczyński, Marian Wojciechowski, Anna Wolff-Powęcka (przewodnicząca), Tadeusz S. Wróblewski

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Hanka Dmochowska
 Członkowie: Piotr Kalka, Bogdan Koszel, Stanisław Lisiecki
 Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
 POZNAŃ, STARY RYNEK 78/79

Nakład 600 egz. Objętość ark. wyd. 15,5 ark. druk. 13,75. Papier druk. sat. kl. III, 80g, 70×100.
 Oddano do składu w styczniu 1995 r. Podpisano do druku w marcu 1995 r. Druk ukończono w kwietniu 1995 r. Zam. nr 148/8.

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA – POZNAŃ, UL. HEWELIUSZA 40

INDEKS 37135

Przegląd Zachodni, nr 4, 1994

Instytut Zachodni

INHALT

- Antonina Kłoskowska*, Der theoretische Streit über den Begriff „Nation“ und die kulturologische, individualisirende Reduktion
- Zygmunt Bauman*, Die Krise des Nationalstaates im gegenwärtigen Europa
- Andrzej Siemianowski*, Der Untergang der Philosophie am Ende des 20. Jahrhunderts
- Hubert Orłowski*, Die deutsche Literatur und das „verführte Denken“ des „kurzen Jahrhunderts“
- Maria W. Wanatowicz*, Oberschlesien aus der Sicht des ausgehenden Jahrhunderts
- Anna Wolff-Powęska*, Die jungen Demokratien Mittelosteuropas angesichts der Herausforderungen den neuziger Jahren
- Teresa Łoś-Nowak*, Die Probleme mit der Bildung eines Modells der Sicherheitspolitik der Republik Polen
- Rafał Stobiecki*, Die neueste Geschichte Polens in geschichtlichen Synthesen der Volksrepublik Polen
- Zbigniew Mazur*, Richard von Weizsäcker – der Präsident der Bundesrepublik Deutschland in den Jahren 1984-1994
- Bolesław Garbacik*, Auseinandersetzungen mit dem Zweiten Weltkrieg in der polnischen und deutschen Filmkunst
- Karol M. Pospieszalski*, Was von den geheimen deutsch-sowjetischen Verhandlungen 1939 durchsickerte
- Marceli Kosman*, Herzog August Bibliothek

CONTENTS

- Antonina Kłoskowska*, Theoretical Controversy over the Concept of the Nation versus the Culturological Individualizing Reduction
- Zygmunt Bauman*, Crisis of the National State in Contemporary Europe
- Andrzej Siemianowski*, The Twilight of Philosophy at the Twilight of the 20th Century
- Hubert Orłowski*, German Literature in the Face of the „Short Century“ Constrains
- Maria W. Wanatowicz*, The Upper Silesia in the Finishing Century – a Retrospective View
- Anna Wolff-Powęska*, Young Democracies of the Central-East Europe in the Face of the 90s Challenges
- Teresa Łoś-Nowak*, The Problems of the Republic of Poland External Security Model Conceptualization
- Rafał Stobiecki*, The Newest History of Poland in the Historical Syntheses of the PRL Period
- Zbigniew Mazur*, Richard von Weizsäcker – The President of the Federal Republic of Germany 1984-1994
- Bolesław Garbacik*, Film Clearing of Accounts with the II World War in Germany and Poland (1945-1990). An Attempt of Comparison
- Karol M. Pospieszalski*, „Leakage“ from the Secret German-Soviet Negotiations in 1939
- Marceli Kosman*, Herzog August Bibliothek

